

MINISTEREN

Europaudvalget
Folketinget

Dato 25. juni 2018
J. nr. 2018-2833

Frederiksholms Kanal 27 F
1220 København K

Telefon 41 71 27 00

Europaudvalget har i brev af 17. maj 2018 stillet mig følgende spørgsmål (EUU alm. del), som jeg hermed skal besvare. Spørgsmålet er stillet efter ønske fra Søren Søndergaard (EL).

Spørgsmål nr. 204:

Ministeren bedes oplyse, om Danmark i overensstemmelse med EU-retten kan tilbagerulle liberaliseringen af det danske togmarked.

Svar:

Jeg forstår spørgsmålet sådan, at det omhandler muligheder for at indstille eller ”tilbagerulle” udbud af togdriften på statens jernbanenet.

Indledningsvis vil jeg bemærke, at der ikke er et modsætningsforhold mellem konkurrenceudsættelse og politisk kontrol, som sikrer et bestemt serviceniveau. Faktisk viser erfaringer, at staten får et bedre produkt og mere trafik for pengene, hvis operatørerne skal konkurrere om opgaven. Eksempelvis har udbuddet i Midt- og Vestjylland medført besparelser for staten og forbedret både driftsstabilitet og passagertilfredshed.

Kvaliteten og udviklingen i togdriften afhænger af, hvilke kontraktkrav og økonomiske incitamenter staten stiller til operatørerne i forbindelse med udbud. Regeringens ambition er derfor også at skabe en mere markedsorienteret jernbanesektor og øge andelen af udbudt togtrafik.

For så vidt angår forholdet til EU-retten kan jeg oplyse, at et af formålene bag 4. Jernbanepakke er at åbne markedet for indenlandsk personbefordring og skabe konkurrence på markedet. Ifølge PSO-forordningen (forordning 1370/2007)¹ vil det som udgangspunkt ikke være muligt at tildele en kontrakt direkte uden forudgående udbud efter den 24. december 2023.

Der gælder imidlertid en række undtagelser til det almindelige krav, som i praksis indebærer mulighed for at fortsætte direkte tildeling. Efter december 2023 vil statens direkte tildeling af en kontrakt om offentlig trafikbetjening blandt andet kunne finde sted, med hjemmel i PSO-forordningens artikel 5, stk. 4a. Bestemmelsen lyder således:

¹ som ændret ved forordning 2338/2016

”4a. Medmindre national ret forbyder det, kan den kompetente myndighed indgå kontrakter om offentlig trafikbetjening vedrørende offentlig personbefordring med jernbane uden foregående udbud:

- a) hvis den finder, at indgåelse af kontrakten uden foregående udbud er begrundet ud fra relevante strukturelle og geografiske forhold på det gældende marked og netværk, navnlig størrelse, efterspørgslens art, nettets kompleksitet, tekniske og geografiske isolation og de tjenester, der er omfattet af kontrakten, og*
- b) hvis en sådan kontrakt fører til en forbedring af kvaliteten af tjenester eller omkostningseffektiviteten eller begge dele i forhold til den tidligere indgåede kontrakt om offentlig trafikbetjening.*

[...]

Hvis den kompetente myndighed træffer afgørelse om indgåelse af en kontrakt om offentlig trafikbetjening uden forudgående udbud, fastsætter den målelige, gennemsigtige og kontrollerbare resultatkrav. Disse krav anføres i kontrakten.

Resultatkravene omfatter navnlig trafikkenes punktlighed, trafikkenes hyppighed, det rullende materiels kvalitet og transportkapaciteten for passagerer.

Kontrakten skal indeholde specifikke resultatindikatorer, der sætter den kompetente myndighed i stand til at foretage regelmæssige vurderinger. Kontrakten skal også indeholde effektive og afskrækkende foranstaltninger, som skal indføres, hvis jernbaneselskabet ikke opfylder resultatkravene.”

Det betyder, at der i henhold til 4. jernbanepakke er mulighed for at afvige udbudskravet og træffe beslutning om at tildele en ny kontrakt uden forudgående udbud, hvis tildelingen begrundes ud fra strukturelle og geografiske forhold i det pågældende marked og netværk mv., og hvis kontrakten fører til højere kvalitet eller omkostningseffektivitet sammenlignet med den tidligere kontrakt. Hvorvidt bestemmelsen kan anvendes, vil bero på en konkret analyse af markedsforholdene på det relevante tidspunkt, men det forhold, at en given trafikbetjening hidtil har været udbudt med succes, vil alt andet lige gøre det vanskeligere at begrunde anvendelsen af bestemmelsen.

Med venlig hilsen

Ole Birk Olesen